

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 13.6.2018
JOIN(2018) 17 final

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Body ke strategii EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým
zbraním a střelivu pro ně
„Zajištění zbraní, ochrana občanů“**

1. Úvod

Nedovolené palné zbraně a ruční palné a lehké zbraně i nadále přispívají k nestabilitě a násilí v Evropské unii, v jejím bezprostředním sousedství a ve zbytku světa. Nedovolené zbraně podněcují globální terorismus a konflikty, brání rozvoji EU a maří krizové řízení, humanitární úsilí a snahu o stabilizaci v částech sousedství EU a v Africe. V rámci EU mají nedovolené palné zbraně jasný dopad na vnitřní bezpečnost, neboť podněcují organizovanou trestnou činnost a poskytují teroristům prostředky pro provádění útoků na evropské půdě.

Zpráva generálního tajemníka Organizace spojených národů (OSN) z roku 2016 o nedovoleném obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech¹ uvedla, že počet občanských válek ve světě se za posledních deset let ztrojnásobil. Ozbrojený konflikt, často podněcovaný šířením nedovolených ručních palných a lehkých zbraní, je klíčovým faktorem, jenž téměř 800 milionů lidí připravuje o dostatek potravy.

Nedovolené palné zbraně pomocí zastrašování a nátlaku napomáhají obchodování s drogami a lidmi, podněcují boje o území mezi městskými gangy a posilují postavení teroristů. Teroristické útoky v Evropě dokládají vazbu mezi organizovanou trestnou činností a terorismem, zejména při obchodování s palnými zbraněmi, a jsou jasným ukazatelem vícerozměrné hrozby zahrnující různé oblasti trestné činnosti. V posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (SOCTA)² vypracovaném Evropelem za rok 2017 se konstatovalo, že nedávné teroristické útoky provedené uvnitř EU i jinde džihádistickými teroristy s použitím palných zbraní získaných prostřednictvím nedovoleného obchodování se zbraněmi prokázaly smrtící důsledky tohoto nedovoleného obchodu.

Na podporu Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech³ (dále jen „akční program OSN“), který byl přijat dne 20. července 2001, přijala Evropská rada v roce 2005 Strategii EU pro boj proti nedovolenému hromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva do nich a proti nedovolenému obchodování s nimi⁴. Evropský program pro bezpečnost⁵ vyhlášený Komisí v roce 2015 označil nedovolený obchod se střelnými zbraněmi za jednu z priorit v rámci základního cíle, jímž je narušení činnosti teroristů a skupin zabývajících se závažnou organizovanou trestnou činností. Následoval akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání⁶ a revize regulačního rámce Unie pro zákonné nabývání a držení střelných zbraní⁷.

¹ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>

² <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>

³ A/CONF.192/15.

⁴ Rada 5319/06 <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CS&f=ST%205319%202006%20INIT>

⁵ Evropský program pro bezpečnost, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (COM(2015) 185 final ze dne 28. dubna 2015).

⁶ Provádění Evropského programu pro bezpečnost: akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (COM(2015) 624 final ze dne 2. prosince 2015).

⁷ Směrnice 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (Úř. věst. L 256, 13.9.1991, s. 51) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 258/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva (Úř. věst. L 94, 30.3.2012, s. 1).

Ve snaze zintenzivnit úsilí na mezinárodní úrovni za účelem prevence nedovoleného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech, boje proti takovému obchodu a jeho vymýcení toto společné sdělení Komise a vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku předkládá náležitosti pro revidovanou strategii pro ruční palné a lehké zbraně s přihlédnutím k měnící se bezpečnostní situaci, hlavním zásadám globální strategie EU⁸ z roku 2016, vývoji v oblasti kontroly konvenčních zbraní (jako je vstup Smlouvy o obchodu se zbraněmi v platnost v prosinci 2014)⁹ a opatřením v rámci EU při provádění Evropského programu pro bezpečnost z roku 2015 s cílem dosáhnout pokroku na cestě k účinné a skutečné bezpečnostní unii.

Účelem revidované strategie je řídit integrovaná, kolektivní a koordinovaná evropská opatření zaměřená na prevenci a omezení nedovoleného nabývání ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně teroristy, zločinci a dalšími neoprávněnými aktéry a prosadit povinnosti a odpovědnost, pokud jde o zákonný obchod se zbraněmi.

Zatímco obchod s civilními palnými zbraněmi je regulován na úrovni EU¹⁰, členské státy v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) sbližují svůj postoj k vývozu ručních palných a lehkých zbraní jako vojenského materiálu¹¹. Právní rozdíl mezi civilními a vojenskými palnými zbraněmi se stává nepodstatným, jakmile dojde k jejich odklonění do nelegálního oběhu. Ve snaze tuto hrozbu komplexně řešit se toto sdělení týká civilních i vojenských palných zbraní.

Vojenské zbraně mají nezastupitelnou úlohu při zachování bezpečnosti, svobody a míru za předpokladu, že jsou používány v souladu s mezinárodním právem, včetně práva v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva. Zároveň jsou válečné zbraně ze své podstaty schopné přinášet smrt a zkázu. Tato rozporuplnost znamená, že vlády, které takové zbraně kontrolují, musí zajistit, že se s nimi bude obchodovat zodpovědně a že nedojde k jejich odklonění do rukou teroristů, zločinců a dalších neoprávněných uživatelů v rozporu se zbývajícími embargy a smlouvami s koncovými uživateli.

Pro účely tohoto sdělení se pojem „ruční palné a lehké zbraně“¹² používá k označení zbraní

⁸ <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

⁹ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

¹⁰ Viz poznámka pod čarou 7.

¹¹ Společný postoj 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu. Na transfer vojenských technologií a vojenského materiálu v rámci EU se vztahuje směrnice 2009/43/ES.

¹² Ruční palné a lehké zbraně (SALW) a střelivo pro ně jsou zbraně pro vojenské účely; zahrnují:

- a) ruční palné zbraně: útočné pušky; vojenské poloautomatické pušky a karabiny; vojenské revolvery a samonabíjecí pistole; lehké kulomety; samopaly, včetně automatických pistolí;
- b) lehké zbraně: těžké kulomety; děla, houfnice a minomety ráže do 100 mm; granátomety; bezzákluzové pušky; rakety odpalované z ramene a jiné protitankové systémy a systémy vzdušné obrany, které vystřelují projektily, včetně přenosných systémů protivzdušné obrany, a to vše pod podmínkou, že se jedná o přenosné nebo pěchotní zbraně;
- c) díly ručních palných a lehkých zbraní;
- d) příslušenství ručních palných a lehkých zbraní (např. teleskopy s nočním viděním, tlumiče zvuku atd.) a
- e) střelivo pro ruční palné a lehké zbraně.

Touto definicí není dotčena případná budoucí mezinárodní dohodnutá definice ručních palných a lehkých zbraní.

pro vojenské účely a pojem „palné zbraně“¹³ výslovně zahrnuje civilní palné zbraně.

¹³ Pojem „palné zbraně“ má širší rozsah, jenž zahrnuje civilní i vojenské palné zbraně. Protokol OSN o palných zbraních definuje palnou zbraň jako jakoukoli ruční zbraň s hlavní, která vystřeluje nebo je konstruována či může být přeměněna tak, aby vystřelovala jednotnou nebo hromadnou střelu nebo projektil působením výbušniny, ale s vyloučením historických palných zbraní nebo jejich napodobenin. Je potřeba poukázat na to, že některé lehké zbraně, jako raketomety, nejsou palnými zbraněmi. Pojem „palné zbraně“ tudíž nezahrnuje všechny ruční palné a lehké zbraně.

2. BOJ PROTI NEDOVOLENÝM PALNÝM ZBRANÍM A RUČNÍM PALNÝM A LEHKÝM ZBRANÍM: CÍLE A OPATŘENÍ

Účinný boj proti odklánění a nedovolené výrobě palných zbraní / ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně a nedovolenému obchodu s nimi vyžaduje stanovení norem a pravidel, jejich provádění, vymáhání a sdělení vládními agenturami a vnitrostátními, regionálními a globálními aktéry. Vyžaduje opatření řešící všechny fáze životního cyklu palných zbraní / ručních palných a lehkých zbraní a střeliva: výrobu, vývoz, skladování a likvidaci.

V souladu s globální strategií zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie a jejími zásadami¹⁴ i s Evropským programem pro bezpečnost usiluje EU o zachování a ochranu mírového a bezpečného prostředí pro své občany a o podporu bezpečnosti a rozvoje ve svém sousedství a okolním světě. Za tímto účelem se tato strategie řídí následujícími zásadami:

- jednota – zaujetí společného a koordinovaného přístupu napříč vnějšími politikami, mezi členskými státy a EU a mezi vnitřními a vnějšími politikami,
- podpora spolupráce a partnerství na všech úrovních,
- převzetí odpovědnosti ve vztahu k prioritním regionům, zejména těm, které pravděpodobně mohou představovat hrozbu pro bezpečnost EU a s největší pravděpodobností mohou těžit z opatření EU,
- prosazování světového řádu založeného na pravidlech a na spolupráci, jehož hlavní zásadou je multilateralismus a jehož jádrem je OSN, a založeného na dodržování mezinárodního práva, včetně práva v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, s cílem vytvořit mírový a udržitelný svět a
- zohlednění problematiky rovného postavení žen a mužů a diverzity v projektech a opatřeních týkajících se kontroly ručních palných a lehkých zbraní.

2.1 Posílení normativního rámce pro omezení nedovolených palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní

2.1.1 Akční program OSN v oblasti ručních a lehkých zbraní a mezinárodní nástroj pro sledování

Akční program OSN v oblasti ručních a lehkých zbraní¹⁵ i nadále poskytuje komplexní nástroj jako jediný univerzální rámec pro zvládání hrozby, kterou představují nedovolené ruční palné a lehké zbraně. Mezinárodní nástroj pro sledování¹⁶ je politicky závazným nástrojem stanovujícím požadavky a poskytujícím celosvětovou normu pro označování, evidenci a sledování ručních palných a lehkých zbraní. Hlavním cílem revidované strategie EU zůstává plné a účinné provádění akčního programu OSN a mezinárodního nástroje pro sledování na vnitrostátní, regionální a celosvětové úrovni. Toto sdělení tudíž navrhuje opatření ke zlepšení provádění akčního programu OSN v EU na vnitrostátní a regionální úrovni. Navrhuje rovněž spolupráci a pomoc v dalších regionech světa a na celosvětové úrovni.

¹⁴ https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/pages/files/eugs_review_web_13.pdf

¹⁵ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf)

¹⁶ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále podporovat spolupráci a pomoc při provádění akčního programu OSN se zaměřením na regionální spolupráci a účastnit se koordinace s dalšími dárci a tuto koordinaci podporovat. Tato podpora bude zahrnovat shromažďování a ničení nadbytečných ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, fyzickou bezpečnost a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, rozvoj kapacit pro označování, evidenci a sledování, rozvoj kapacit pro kontrolu vývozu zbraní, rozvoj kapacit pro vymáhání práva v boji proti nedovolenému obchodování, podporu pro monitorování embarg a sledování odkloněných zbraní.

Další kroky:

- Na základě akčního programu OSN budou nové projekty přihlížet k analýze a komplexnímu posouzení dopadů a účinnosti projektů zaměřujících se mezi lety 2005 a 2017 na kontrolu ručních palných a lehkých zbraní v rámci strategie pro ruční palné a lehké zbraně z roku 2005, které provedl vysoký představitel.

2.1.2 Smlouva o obchodu se zbraněmi

Smlouva o obchodu se zbraněmi¹⁷ stanovuje co nejpřísnější mezinárodní normy pro regulaci či zlepšení regulace mezinárodního obchodu s konvenčními zbraněmi (včetně ručních palných a lehkých zbraní) a jejím cílem je zajištění prevence a vymýcení nedovoleného obchodu s konvenčními zbraněmi a zabránit jejich odklonění.

Opatření:

- Rada se vyzývá, aby i nadále podporovala univerzální platnost a provádění Smlouvy o obchodu se zbraněmi.

2.1.3 Protokol OSN o palných zbraních

Účelem protokolu OSN o palných zbraních¹⁸ je podpořit a posílit spolupráci při prevenci, potírání a vymýcení nedovolené výroby palných zbraní a obchodování s nimi. Komise sjednala a podepsala protokol jménem EU v roce 2002. Po přijetí přísnějších pravidel pro transfery civilních palných zbraní v rámci Unie i mimo ni byla EU schopna protokol ratifikovat v roce 2014¹⁹.

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále podporovat provádění protokolu OSN o palných zbraních a jeho kontrolního mechanismu a posilovat kapacitu partnerských zemí a podoblastí k provádění účinných kontrol palných zbraní v souladu s protokolem. Komise zejména vyzývá členské státy, aby v plném rozsahu provedly její doporučení ze dne 17. dubna 2018 o bezodkladných krocích ke zlepšení bezpečnosti opatření v oblasti vývozu,

¹⁷ <https://www.un.org/disarmament/att/>

¹⁸ Protokol proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, <http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>

¹⁹ Úř. věst. L 89, 25.3.2014, s. 7.

dovozu a tranzitu palných zbraní, jejich součástí, hlavních dílů a střeliva²⁰.

2.1.4 Cíle udržitelného rozvoje stanovené OSN

Nedovolené a nekontrolované šíření ručních palných a lehkých zbraní má potenciál podněcovat a prodlužovat ozbrojené konflikty a ozbrojené násilí s nepříznivými dopady na řádnou správu, právo a pořádek, přístup ke vzdělání, zdravotní péči, spravedlnost a další občanská práva. Spojitost mezi ozbrojeným násilím, konfliktem a nedostatečným rozvojem je pevná. Prostřednictvím cíle 16.4 v rámci cílů udržitelného rozvoje OSN²¹ se státy zavázaly do roku 2030 výrazně snížit pohyb nezákonných finančních prostředků a zbraní, usilovat o získání a navrácení odcizeného majetku a bojovat proti všem formám organizovaného zločinu. Strategie by se tudíž měla zaměřit na zmírnění negativních dopadů na udržitelný rozvoj v důsledku nedovoleného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi a střelivem pro ně a předcházení těmto dopadům.

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále přispívat k úsilí o dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN, včetně cíle 16.4 (výrazné snížení nezákonných toků zbraní do roku 2030), prostřednictvím pomoci státům a regionům s vypracováním a prováděním celostátních a regionálních ukazatelů.

2.1.5 Silnější normy EU

Vedle stávajících norem EU se Rada vyzývá ke zvážení nového rozhodnutí, které zajistí lepší sledovatelnost ručních palných a lehkých zbraní, s cílem zlepšit dokumentaci ke konečnému použití v rámci kontroly vývozu ručních palných a lehkých zbraní a zajistit výměnu informací o jejich odklonění. Evropská unie bude rovněž i nadále navrhopvat standardní doložku o kontrole ručních palných a lehkých zbraní ve svých partnerských a obchodních dohodách s jinými zeměmi. Doložka by mohla být aktualizována v souladu s novou strategií.

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále zavádět standardní doložku o kontrole ručních palných a lehkých zbraní do svých partnerských a obchodních dohod s jinými zeměmi.

Další kroky:

- Rada se vyzývá ke zvážení rozhodnutí o označení všech ručních palných a lehkých zbraní ve snaze zlepšit sledovatelnost, a
- jak je vyžadováno směrnicí 91/477/EHS²², Komise přijme akt v přenesené pravomoci ohledně elektronické výměny informací o povolení transferu civilních střelných zbraní do jiného členského státu a vytvoří elektronický systém, jehož prostřednictvím si členské státy mohou takové informace vyměňovat.

²⁰ COM(2018) 2197 final.

²¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

²² Ustanovení čl. 13 odst. 5 směrnice 91/477 vyžaduje přijetí takového aktu v přenesené pravomoci do 14. září 2018.

2.2 Provádění norem v různých fázích životního cyklu palných zbraní / ručních palných a lehkých zbraní

2.2.1 Kontrola výroby palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní

Výroba palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní, jejich součástí, příslušenství a střeliva je v EU dobře regulována a pravidla upravující skladování ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně jsou konstruována tak, aby se minimalizovala rizika odklonění.

Hrozí, že vývoj konstrukce palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní, jako je zvýšené používání polymerových rámců a modulárních konstrukcí, podkope mezinárodní nástroj pro sledování, jenž je celosvětovou normou pro označování ručních palných a lehkých zbraní. S ohledem na tento vývoj by mělo být přijato opatření s cílem aktualizovat mezinárodní nástroj pro sledování.

Evropská unie podněcuje a podporuje výzkum a vývoj technologií a konstrukčních prvků zaměřující se na omezení rizika odklonění palných zbraní, ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, obchodování s nimi a jejich neoprávněného používání. Prosazuje používání nových technologií za účelem účinnějšího řízení zásob, kontroly používání, značení, označování, evidence a sledování ručních palných a lehkých zbraní.

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále řešit nedovolenou výrobu palných zbraní a střeliva. Způsoby nedovolené výroby se neustále vyvíjejí a lze je usnadnit používáním součástí vyrobených 3D tiskem. Způsoby nedovolené výroby zahrnují nedovolenou reaktivaci znehodnocených palných zbraní, řemeslnou výrobu a nedovolenou úpravu poplašných nebo signálních pistolí na slepé náboje či flobertek, nedovolenou úpravu střeliva a nedovolené používání zařízení pro opakované nabití. Komise bude pozorně sledovat provádění budoucího prováděcího aktu, v němž stanoví technické specifikace pro poplašné signální pistole při uplatňování směrnice 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní²³, a
- vzhledem k tomu, že označování a důkladná evidence je zásadní pro úspěšné sledování, EU bude i nadále podporovat plné provádění mezinárodního nástroje pro sledování.

Další kroky:

- Na světové úrovni EU a její členské státy ve snaze zachovat a zvýšit účinnost mezinárodního nástroje pro sledování přijmou opatření tak, že navrhnou zvážení dodatku k mezinárodnímu nástroji pro sledování s ohledem na vývoj konstrukce ručních palných a lehkých zbraní, jako je modulární konstrukce a polymerové rámy a
- Evropská unie použije příslušné nástroje k podpoře výzkumu a vývoje v oblasti spolehlivých a nákladově efektivních technologií k zabezpečení ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně a k omezení rizika odklonění.

²³ Ustanovení čl. 10 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (Úř. věst. L 137, 24.5.2017, s. 22), má být přijato do 14. září 2018.

2.2.2 Kontroly vývozu ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně

Evropská unie a její členské státy podporují provádění a univerzální platnost smlouvy o obchodu se zbraněmi. V návaznosti na provádění smlouvy o obchodu se zbraněmi bojuje EU proti odklánění tím, že podporuje kapacity pro určování míst odklonění za pomoci sledování, lepšího využívání systémů výměny informací a omezování rizika dalšího odklonění omezením dodávek identifikovaným osobám nebo subjektům, které se dopouštějí odklánění, v rámci kontroly vývozu zbraní.

Zdrojem odklánění ručních palných a lehkých zbraní zůstává neregulované zprostředkování obchodu se zbraněmi. Nadnárodní povaha zprostředkovatelských činností vyžaduje mezinárodní spolupráci.

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále prosazovat odpovědnou a účinnou kontrolu vývozu zbraní v sousedství EU v souladu se společným postojem 2008/944/SZBP, pokud jde o vojenské zbraně, a nařízením (EU) č. 258/2012, pokud jde o civilní střelné zbraně, a
- vysoký představitel a členské státy zajistí řádné a úplné provádění společného postoje 2003/468/SZBP o kontrole zprostředkování obchodu se zbraněmi.

Další kroky:

- Komise i nadále monitoruje systém EU a potřebu možných zlepšení vývozních povolení a opatření pro dovoz a tranzit civilních palných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva, jak se uvádí ve zprávě přijaté Komisí dne 12. prosince 2017²⁴,
- Rada se vyzývá ke zvážení rozhodnutí o osvědčení pro konečné uživatele v případě vývozu ručních palných a lehkých zbraní, a to s přihlédnutím k práci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě v této souvislosti,
- po dohodě s členskými státy Evropská služba pro vnější činnost zvýší kapacitu on-line systému COARM²⁵ pro výměnu informací relevantních pro účely posouzení rizika odklonění mezi orgány členských států provádějícími kontrolu vývozu v souvislosti s udělováním vývozních licencí, a to s přihlédnutím k úrovni zabezpečení systému a informací,
- vzhledem k omezené působnosti doporučení Komise ze dne 17. dubna 2018²⁶ členské státy při posuzování rizik před udělením vývozní licence pro ruční palné a lehké zbraně a střelivo zohlední informace o případech odklonů ze strany zamýšlených příjemců a zprostředkovatelů a
- vzhledem k omezené působnosti doporučení Komise ze dne 17. dubna 2018 se členské státy vyzývají k používání Evropského informačního systému rejstříku trestů (ECRIS) a budoucího systému ECRIS-TCN (státní příslušníci třetích zemí) tak, aby při posuzování rizik spojených s žádostí o licenci pro vojenské technologie a vojenský

²⁴ COM(2017) 737 final ze dne 12. prosince 2017.

²⁵ On-line platforma pro výměnu informací mezi orgány členských států provádějícími kontrolu vývozu zřízená v rámci pracovní skupiny Rady pro vývoz konvenčních zbraní (COARM). Pracovní skupina pro vývoz konvenčních zbraní se zabývá kontrolami vývozu konvenčních zbraní. Funguje rovněž jako fórum, kde členské státy sdělují a sdílejí informace o svých politikách vývozu do zemí mimo EU a o případech vnitrostátních zamítnutí žádostí o vývozní licence do zemí mimo EU.

²⁶ C(2018) 2197 final ze dne 17. dubna 2018.

materiál měly orgány provádějící kontrolu vývozu zbraní k dispozici informace z rejstříku trestů o subjektech/osobách odsouzených za obchodování se zbraněmi.

2.2.3 Bezpečné řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva

Bezpečné řízení vnitrostátních zásob ručních palných zbraní a střeliva má zásadní význam pro omezení nedovoleného šíření. Neuspokojivé zabezpečení zásob je klíčovým faktorem umožňujícím odklání zbraní a střeliva z legálního na nelegální trh. Zabezpečení zásob je obzvláště problematické ve státech ohrožených ozbrojeným konfliktem nebo slabou správou.

Opatření:

- Evropská unie a její členské státy budou i nadále pomáhat dalším zemím ve zlepšování řízení a bezpečnosti státem držených zásob posilováním vnitrostátního legislativního a správního rámce a institucí, které regulují legální dodávky a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro obranné a bezpečnostní síly, a to se zvláštním důrazem na označování a evidenci, a
- Evropská unie bude prosazovat a provádět normy a osvědčené postupy pro zacházení s ručními palnými zbraněmi (mezinárodní normy pro kontrolu ručních palných zbraní ISACS) a střelivem (mezinárodní technické pokyny k problematice munice IATG).

2.2.4 Odpovědná likvidace ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně

Nadbytečné ruční palné a lehké zbraně a střelivo vznikají, když zásoby převyšují bezprostřední a předpokládané potřeby. Ve skladech rovněž často končí nedovolené zbraně, které jsou zabaveny nebo shromážděny v rámci dobrovolného odevzdání nebo kampaní zaměřených na odzbrojení, demobilizaci a reintegraci. Jediný způsob, jak odstranit riziko, že budou tyto nadbytečné zásoby odkloněny, je zajistit jejich odpovědnou likvidaci, a to nejlépe zničením, neboť pokud znehodnocení není provedeno podle odpovídajících norem, nemusí být nevratné. Před zničením zabavených a shromážděných palných zbraní musí být zaznamenáno jejich označení, aby bylo možné vysledovat nebo jinak prošetřit jejich původ. Komise přijala společné pokyny o normách a technikách znehodnocování²⁷, které lze použít jako celosvětový vzor pro bezpečné a nevratné znehodnocení palných zbraní.

Opatření:

- Evropská unie a její členské státy budou prosazovat odpovědnou likvidaci nadbytečných, zabavených nebo jinak získaných ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, nejlépe zničením, a pomáhat s touto likvidací a
- ve snaze zajistit, aby znehodnocené palné zbraně byly nevratně neschopné střelby, bude Komise spolu s vysokým představitelem a členskými státy prosazovat normy EU pro znehodnocení palných zbraní v zahraničí, a to i prostřednictvím spolupráce s třetími státy.

²⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/337 ze dne 5. března 2018, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/2403, kterým se stanoví společné pokyny o normách a technikách znehodnocování palných zbraní k zajištění toho, aby znehodnocené palné zbraně byly nevratně neschopné střelby (Úř. věst. L 333, 19.12.2015, s. 62).

2.2.5 Průřezové otázky

Evropská unie a její členské státy se zavázaly zlepšovat koordinaci svých opatření a iniciativ v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, aby bylo možné využívat synergií, zlepšit interoperabilitu mezi různými databázemi a dalšími informačními systémy a zabránit vynakládání dvojího úsilí.

Lepší sdílení informací, výzkum, shromažďování a analýza údajů o různých aspektech obchodování s palnými zbraněmi a trestných činů páchaných s jejich použitím jsou zásadní pro to, aby bylo možné si udělat dobrý zpravodajský obraz a udržet krok s rozvíjejícími se potřebami v oblasti bezpečnosti. Je potřeba zlepšit používání stávajících nástrojů a posoudit možné synergie a interoperabilitu mezi existujícími databázemi EU a mezinárodními databázemi donucovacích orgánů za účelem sledování obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi, mimo jiné shromažďováním, analyzováním a sdílením relevantních informací. V této oblasti mohou hrát úlohu Europol a Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž a mělo by se rovněž podpořit další používání systému iARMS.

Opatření:

- Evropská unie podpoří další používání systému iARMS,
- Komise bude spolupracovat s Europolem, Interpolem a členskými státy na zlepšení synergií a interakcí mezi Schengenským informačním systémem (SIS)²⁸ a systémem Interpolu pro správu záznamů o nedovolených zbraních a sledování jejich pohybu (iARMS)²⁹, aby bylo možné navázat na opatření, jež zamýšlí akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání³⁰,
- Komise bude prostřednictvím dostupných finančních nástrojů³¹ i nadále podporovat a prosazovat výzkum a opatření proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi a související trestné činnosti.

2.3 Dodržování pravidel prostřednictvím monitorování a vymáhání

Evropská unie má jedinečné předpoklady pomáhat s rozbíjením nezákonných trhů prostřednictvím své zákonodárné činnosti a operativní práce, včetně spolupráce policejních a celních orgánů a zdrojů financování, a prostřednictvím spolupráce s dalšími zeměmi a mezinárodními organizacemi a jejich zapojení v oblasti vymáhání práva³². V této oblasti mohou hrát roli Europol a Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž.

Operativní spolupráce je jedním z pilířů opatření EU v rámci Evropského programu pro bezpečnost. Víceletý politický cyklus Europolu pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti zahrnuje od cyklu pro období 2014–2017 boj proti

²⁸ *Silnější a inteligentnější informační systémy pro ochranu hranic a bezpečnost*, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (COM(2016) 205 final ze dne 6. dubna 2016).

²⁹ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Ilicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>

³⁰ Akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání ze dne 2. prosince 2015, COM(2015) 624 final.

³¹ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en

³² Pro účely této strategie pojem „vymáhání práva“ označuje činnost policie, pohraniční a pobřežní stráž a celních orgánů.

nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi jako jednu z prioritních oblastí trestné činnosti, ve kterých je potřeba zlepšit spolupráci, pokud jde o vymáhání práva³³. Tato priorita zůstala zachována i v novém politickém cyklu (2018–2021) pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti³⁴. V roce 2017 projekt Europolu zabývající se analýzou zbraní a výbušnin obdržel výrazně více příspěvků než v roce 2016, což umožnilo proaktivně podpořit vyšetřování.

Zpravodajské informace o obchodování s palnými zbraněmi / ručními palnými a lehkými zbraněmi jsou rovněž sdíleny prostřednictvím zpráv od Střediska EU pro analýzu zpravodajských informací (EU INTCEN).

Opatření:

- Středisko EU pro analýzu zpravodajských informací (EU INTCEN) se vyzývá, aby v případě potřeby ve spolupráci s Komisí, Europolem a Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž vypracovalo zprávy o obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi a střelivem,
- Agentura EU pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) by měla i nadále zajišťovat vzdělávání a výcvik příslušníků donucovacích orgánů pro oblast obchodování s palnými zbraněmi / ručními palnými a lehkými zbraněmi,
- Evropská unie zlepši přeshraniční spolupráci mezi soudními a donucovacími orgány, vyzve příslušné orgány členských států, včetně celních orgánů, k vytvoření národních kontaktních míst pro palné zbraně, k vypracování lepší analýzy všech informací dostupných v oblasti nedovolených palných zbraní a k zajištění plné účasti na výměně informací s Europolem v oblasti obchodu s palnými zbraněmi a
- všechny členské státy by měly zajistit spolupráci v rámci politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti. Uvedené by se mělo vztahovat také na tyto informace shromážděné a předávané Evropské agentuře pro pohraniční a pobřežní stráž v souvislosti s operacemi koordinovanými agenturou.

2.4 Mezinárodní spolupráce a pomoc

2.4.1 Na mezinárodní úrovni

Na mezinárodní úrovni EU podporuje účinnou přeshraniční spolupráci mezi soudními a donucovacími orgány, aby se zajistila plná účast orgánů na výměně informací s Europolem v oblasti obchodování s palnými zbraněmi. Jejím cílem je zabránit vynakládání dvojího úsilí, zajistit koordinaci s dalšími bilaterálními, regionálními a multilaterálními iniciativami a zlepšit spolupráci při vyšetřování přeshraniční trestné činnosti. Evropská unie je jedním z hlavních dárců pro oblast spolupráce a pomoci jiným zemím a regionálním organizacím při kontrole ručních palných a lehkých zbraní, a to prostřednictvím rozhodnutí Rady a účelové podpory z nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru³⁵ a dalších nástrojů. Evropská unie

³³ Závěry Rady o vytvoření a provádění politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti (dok. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94 ze dne 10. června 2011).

³⁴ Závěry Rady o provádění politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti (2014–2017) (dok. 12095/13 ze dne 7. června 2013).

³⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014 ze dne 11. března 2014.

podporuje provádění akčního programu OSN, smlouvy o obchodu se zbraněmi a protokolu o palných zbraních. Přestože násilí na základě pohlaví páchané s použitím palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní v každém případě představuje porušení práva v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, smlouva o obchodu se zbraněmi obsahuje výslovná ustanovení zabývající se rizikem používání palných zbraní v této souvislosti. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN³⁶ výslovně vyzývají k posílení postavení žen v rámci snahy o prevenci, potírání a vymýcení nedovoleného transferu, destabilizujícího hromadění a zneužívání ručních palných a lehkých zbraní.

Opatření:

- Evropská unie se proaktivně zapojí do globálního programu proti palným zbraním, v jehož rámci zajišťuje Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) shromažďování a analýzu celosvětových údajů o obchodování s palnými zbraněmi, a bude posilovat kapacitu partnerských zemí a podoblastí za účelem provádění účinné kontroly palných zbraní v souladu s protokolem o palných zbraních,
- Evropská unie bude i nadále podporovat systém Interpolu pro správu záznamů o nedovolených zbraních a sledování jejich pohybu (iARMS),
- Evropská unie bude podporovat spolupráci a sdílení informací, zejména mezi zeměmi nacházejícími se na hlavních trasách nedovoleného obchodování směřujících do EU nebo z EU,
- Evropská unie bude spolupracovat se Světovou celní organizací na provádění strategie EU pro ruční palné a lehké zbraně,
- v rámci provádění strategie z roku 2005 pro ruční palné a lehké zbraně provede vysoký představitel posouzení a analýzu dopadu a účinnosti projektů podporovaných EU v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní realizovaných mimo EU v letech 2005 až 2018,
- Evropská unie bude systematicky zohledňovat problematiku rovnosti mužů a žen při navrhování nových projektů týkajících se boje proti ozbrojenému násilí a projektů v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní obecně a sdílení osvědčených postupů v tomto ohledu,
- Evropská unie bude prosazovat a provádět normy a osvědčené postupy pro zacházení s ručními palnými zbraněmi (mezinárodní normy pro kontrolu ručních palných zbraní ISACS) a
- členské státy zlepší spolupráci s Europolem v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi a používání palných zbraní v zemích mimo EU a podpoří další zapojení orgánů do operativní spolupráce, výměny informací a společných akcí při prosazování práva.

Evropská unie již podporuje monitorování nedovolených toků ručních palných a lehkých zbraní v oblastech postižených konflikty, aby bylo možné určit nejúčinnější způsoby, jak přerušit dodávky. Údaje získané prostřednictvím identifikace a sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pomáhají zlepšit kontrolu vývozu zbraní, mimo

³⁶ Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000) a následné rezoluce o ženách, míru a bezpečnosti, např. UNSCR 2242 (2015).

jiné díky lepšímu posouzení rizik, vydávání osvědčení pro konečné uživatele a monitorování konečného použití.

Opatření:

- Rada se vyzývá k prozkoumání způsobů, jak zlepšit monitorování a vymáhání zbrojních embarg EU,
- Evropská unie podpoří práci panelů OSN, které monitorují zbrojní embargo, a zváží způsoby, jak zlepšit přístup k jejich zjištěním ohledně odklánění zbraní a ohledně nedovolených palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní pro účely kontroly vývozu,
- Rada se vyzývá, aby s přihlédnutím k místní podpoře a dostupným zdrojům světila podle potřeby misím a operacím společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) úlohu (spadá-li to do jejich působnosti), pokud jde o podporu informovanosti o ručních palných a lehkých zbraních, organizování školení a výcviku souvisejícího s kontrolou těchto zbraní, podporu řádného řízení zásob a monitorování pohybu nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva (včetně přeshraničního obchodování). Mise a operace SBOP by případně a na pokyn členských států mohly také podpořit zajištění evidence, sledování a likvidace zabavených nedovolených ručních palných a lehkých zbraní. Rada by mohla vycházet ze zkušeností získaných z akcí SBOP, jejichž mandát zahrnuje úkoly týkající se ručních palných a lehkých zbraní (např. EUFOR ALTHEA v Bosně a Hercegovině),
- Evropská unie bude i nadále financovat výzkumné úsilí zaměřené na původ nedovolených ručních palných a lehkých zbraní v oblastech konfliktů, jako je projekt iTrace společnosti Conflict Armament Research. Podpoří další výzkum, analýzu a studium problematiky, přičemž se bude opírat o stávající kapacity, jako je konsorcium EU pro nešíření a odzbrojení, a
- Evropská unie podpoří vnitrostátní kapacity v oblastech postižených konflikty za účelem sledování pohybu a vysledování původu nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva v oblastech konfliktů, přičemž rovněž naváže na zkušenosti z projektu iTrace.

2.4.2 Na regionální úrovni

Na regionální úrovni EU a její členské státy posílí kapacity v oblasti vymáhání práva za účelem identifikace, narušení a zákazu sítí pro nedovolené obchodování a s cílem zabránit tomu, aby se palné zbraně dostaly do rukou teroristů a zločinců prostřednictvím černého trhu. K těmto účelům využijí mimo jiné zablokování nedovoleného financování a přepravy zbraní a zlepšení úlohy orgánů pohraniční policie a celních a přístavních orgánů v boji proti nedovoleným tokům zbraní s použitím námořní dopravy. Vzhledem k přeshraniční povaze obchodování se zbraněmi je obzvláště důležité zapojit sousední země, a to i v případě, že nejsou přímo dotčeny.

Evropská unie podpoří propojení mezi aktéry z oblasti vymáhání práva, kteří se zabývají nedovoleným obchodováním se zbraněmi, a orgány pro kontrolu obchodu se zbraněmi a jejich vývozu s cílem zajistit sdílení informací o hlavních trasách nedovolených toků do Evropy, a umožnit tak provádění rychlých preventivních nebo nápravných opatření. Opatření budou zahrnovat podporu výměny informací, přímé komunikace mezi vyšetřujícími orgány, společně plánovaných vyšetřování a rychlého provádění žádostí o spolupráci, to vše v rámci

stanoveného právního rámce. Obzvláštní důraz bude kladen na přeshraniční spolupráci s partnery z jižního a východního sousedství.

Europol bude věnovat zvláštní pozornost podpoře úsilí policejních a celních orgánů členských států a unijních orgánů, subjektů ze třetích zemí a mezinárodních organizací za účelem prevence a potírání forem trestné činnosti spadajících do jeho mandátu, které souvisejí s nezákonnou činností zločineckých organizací a fyzických osob podílejících se na nedovoleném držení ručních palných a lehkých zbraní, včetně střeliva, součástí a dílů, a na nedovoleném obchodování s nimi.

Evropská unie posílí dialog a spolupráci s regionálními organizacemi zabývajícími se kontrolou ručních palných a lehkých zbraní, čehož dosáhne tak, že sladí svoji činnost s regionálními strategiemi a akčními plány.

Západní Balkán

V souladu se strategickými cíli uvedenými ve sdělení Komise „Přesvědčivá perspektiva rozšíření pro západní Balkán a větší angažovanost EU v tomto regionu“ (stěžejní iniciativa 2 – bezpečnost a migrace)³⁷ bude EU i nadále podporovat Regionální středisko UNDP pro jihovýchodní a východní Evropu pro kontrolu ručních palných a lehkých zbraní (SEESAC), udržovat spolupráci s relevantními regionálními organizacemi v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní a zohledňovat regionální iniciativy, jako je plán pro řešení problému nedovolených ručních palných a lehkých zbraní v zemích západního Balkánu. Obecněji bude prostřednictvím široké řady nástrojů a politik i nadále investovat do prevence a řešení regionálních konfliktů. Tato strategie se zaměřuje na kontrolu konvenčních zbraní, jež je důležitou součástí obecnější politiky prevence konfliktů a boje proti terorismu.

Přestože bylo v posledních letech dosaženo významného pokroku, zejména v jihovýchodní Evropě, rozsah nahromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, nevyhovující podmínky skladování, rozsáhlé nedovolené držení zbraní a nedostatky v provádění nadále omezují účinnost úsilí o kontrolu palných zbraní / ručních palných a lehkých zbraní v částech západního Balkánu. Ve snaze účinněji řešit dodávky nedovolených palných zbraní a velké zásoby zbraní bude prioritou zničení nadbytečných zásob, zdokumentování a sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní, sdílení informací s použitím evropských, regionálních a celosvětových kanálů pro výměnu informací (např. Europol, Interpol) a příprava a provádění společných operací.

Opatření:

- Evropská unie podpoří úsilí o snížení nadbytečných zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, omezení jejich nedovoleného držení, boj proti odklánění a nedovolenému obchodování se zbraněmi, úsilí o zlepšení hraničních kontrol, zlepšení označování, evidence a sledování ručních palných a lehkých zbraní i kapacit pro likvidaci, úsilí o zvýšení informovanosti a podporu kapacit v oblasti vymáhání práva. Přihlédne přitom k dlouhodobé podpoře, kterou EU poskytuje Regionálnímu středisku UNDP pro jihovýchodní a východní Evropu pro kontrolu ručních palných a lehkých zbraní (SEESAC), zachová podporu pro vnitrostátní kontrolní systémy a zohlední relevantní regionální iniciativy pro boj proti nedovoleným ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, jako je plán pro řešení problému nedovolených ručních

³⁷

COM(2018) 65 final ze dne 6. února 2018 a příloha.

palných a lehkých zbraní v zemích západního Balkánu,

- Evropská unie a její členské státy zajistí soudržnou spolupráci mezi Unií a zeměmi západního Balkánu prováděním iniciativ pro boj proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, jak je stanoveno v politickém cyklu pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti pro období 2018–2021. Uvedené zahrnuje zvláštní operační plán (EMPACT pro palné zbraně)³⁸ a akční plán EU a západního Balkánu v rámci integračního řízení vnitřní bezpečnosti na západním Balkáně,
- Evropská unie a její členské státy budou koordinovat úsilí EU s dalšími bilaterálními, regionálními nebo multilaterálními iniciativami, aby došlo ke snížení rizika vzájemného překrývání a ke zlepšení efektivity spolupráce při vyšetřování přeshraniční trestné činnosti v souladu se závěry Rady ze dne 13. prosince 2016³⁹, a
- Evropská unie a její členské státy plně využijí synergií a budou vytvářet synergie mezi styčnými důstojníky Europolu vysílanými na západní Balkán, SEESAC⁴⁰ a regionálními programy v rámci nástroje předvstupní pomoci pro „boj proti závažné trestné činnosti na západním Balkáně“⁴¹ a „měření a posouzení organizované trestné činnosti na západním Balkáně: podpora tvorby politiky založené na důkazech“⁴².

Další kroky:

- Za účelem posouzení účinnosti při řešení dodávek nedovolených palných zbraní a velkých zásob zbraní bude vyhodnocen akční plán proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi na období 2015–2019 a
- politický cyklus EU pro boj proti organizované trestné činnosti bude podle možností rozšířen tak, aby v operativní činnosti zahrnoval západní Balkán. Země západního Balkánu budou přizvány k účasti na konkrétních projektech evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti a na jednání Stálého výboru pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti, včetně těch, která jsou pořádána *ad hoc* společně s Politickým a bezpečnostním výborem při projednávání příslušných projektů.

Východní sousedství

Současná nestabilita ve východní Evropě zvýšila úroveň nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi v různých zemích regionu, například na Ukrajině. To představuje významnou dlouhodobou bezpečnostní hrozbu pro Ukrajinu i EU. Spolupráce mezi EU a Ukrajinou v této otázce je tudíž v zájmu obou stran. Evropská unie vede dvoustranná jednání s Ukrajinou a dalšími zeměmi v regionu a systematicky začleňuje boj proti nedovoleným ručním palným a lehkým zbraním do jakéhokoli dialogu o bezpečnostních otázkách s partnerskými zeměmi v sousedství.

Opatření:

³⁸ EMPACT – evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti.

³⁹ Zmíněné závěry uváděly „potřebu účinné a intenzivní regionální a mezinárodní spolupráce, včetně spolupráce s Europolem a Eurojustem, aniž by byl dotčen postoj členských států k otázce statusu“.

⁴⁰ Program financovaný SZBP, 2017–2019, 6 508 136 EUR.

⁴¹ Nástroj předvstupní pomoci 2017–2019, 13 milionů EUR: *Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ)*.

⁴² Nástroj předvstupní pomoci 2015–2019, 2 miliony EUR: Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC).

- Evropská unie a její členské státy začlení boj proti obchodování s palnými zbraněmi / ručními palnými a lehkými zbraněmi do rámce dialogu o bezpečnostních otázkách s partnerskými zeměmi v sousedství, například s Ukrajinou,
- Evropská unie a její členské státy vytvoří komunikační kanály mezi odborníky z EU a Ukrajiny, určí kontaktní místo pro zajištění hladké spolupráce, zvýšení informovanosti, sdílení osvědčených postupů a odborných znalostí a budou identifikovat potřebnou odbornou přípravu a výcvik a další podpůrná opatření k posílení kapacit Ukrajiny v této oblasti a
- Evropská unie a její členské státy budou nadále pracovat na přípravě stálého odborného kulatého stolu s Ukrajinou k řešení naléhavého problému nedovoleného obchodu s palnými zbraněmi a rizik spojených s tím, když se tyto zbraně dostanou do rukou teroristů a skupin zabývajících se organizovanou trestnou činností.

Jižní sousedství

Vleklé ozbrojené konflikty na Blízkém východě a v severní Africe s dalekosáhlými regionálními důsledky jsou dále podněcovány odkláněním ručních palných a lehkých zbraní a obchodováním s nimi. Nedovolené ruční palné a lehké zbraně v tomto regionu pocházejí z mnoha zdrojů, včetně nedostatečně zabezpečených zásob a ručních palných a lehkých zbraní pocházejících z legální výroby členských států EU a povoleného vývozu, následně odkláněných k neoprávněným koncovým uživatelům.

Politický cyklus EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti pro období 2018–2021 zahrnuje zvláštní operativní opatření v těchto regionech s cílem zlepšit spolupráci v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi. Hlubší bilaterální spolupráce je zásadní pro účinnější potírání nadnárodního rozměru nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi napříč regionem. Měla by tudíž být podporována koordinace mezi EU a regionem Blízkého východu a severní Afriky v této oblasti, a to s ohledem na potřebu zabránit vynakládání dvojího úsilí a zajistit soudržnost a koordinaci se stávajícími iniciativami podporovanými nebo financovanými EU.

Opatření v regionu Blízkého východu a severní Afriky:

- Evropská unie bude prostřednictvím bezpečnostního dialogu usilovat o zlepšení spolupráce s **Alžírskem** v oblasti kontroly transferu palných zbraní a boje proti nedovolenému obchodování s ručními palnými zbraněmi,
- Evropská unie bude i nadále podporovat **Tunisko**, pokud jde o reformu bezpečnostního sektoru a správu hranic, a to zejména prostřednictvím zvláštního programu financování, jenž bude mít přímý dopad na kontrolu nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi,
- Evropská unie podpoří provádění všech iniciativ prohlubujících spolupráci s **Marokem**, pokud jde o kontrolu vývozu palných zbraní a zboží dvojího užití, jak se předpokládá v akčním plánu EU-Maroko, kterým se provádí rozšířený status⁴³,
- Evropská unie bude i nadále poskytovat podporu **Libanonu** a **Jordánsku** v boji proti

⁴³ Společný návrh rozhodnutí Rady o postoji Unie v Radě pro přidružení zřízené Evropsko-středomořskou dohodou zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým královstvím na straně druhé, pokud jde o přijetí doporučení ohledně provádění akčního plánu EU-Maroko, kterým se provádí rozšířený status (2013–2017) (JOIN(2013) 6 final – 2013/0107 (NLE)).

organizované trestné činnosti (mimo jiné prostřednictvím pomoci při provádění reformy bezpečnostního sektoru a podpory integrované správy hranic) a při kontrole nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi,

- Evropská unie bude i nadále posilovat spolupráci mezi EU a regionem Blízkého východu a severní Afriky v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, mimo jiné prostřednictvím programu Euromed Police IV⁴⁴. Tento regionální program se zaměřuje na zlepšení operativní a strategické policejní spolupráce v regionu Blízkého východu a severní Afriky mezi vnitrostátními orgány v jižních partnerských zemích i s členskými státy EU (a agenturami EU),
- Evropská unie bude i nadále podporovat monitorování odklánění zbraní do rukou neoprávněných aktérů v regionu, posouzení rizik na základě zpravodajských informací a opatření proti odklánění zbraní, přičemž přihlédne k pozitivním výsledkům projektu iTrace⁴⁵, a
- Evropská unie bude i nadále podporovat budování kapacit místních donucovacích orgánů a bezpečnostních sil, pokud jde o fyzickou bezpečnost a řízení zásob, zničení nadbytečných zásob a zdokumentování a sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní.

⁴⁴ <https://www.euromed-police.eu/>

⁴⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>

Opatření v Africe (oblast Sahelu):

- Evropská unie podpoří sledování sítí pro obchodování se zbraněmi založené na zpravodajských informacích, včetně sítí mimo oblast Sahelu, s cílem účinněji čelit riziku pro regionální stabilitu, které nadále představuje rozsáhlý únik státních zásob během politických krizí v **Mali** a **Libyi**,
- Evropská unie podpoří v **Mali** a **Libyi** budování kapacit v oblasti řízení a evidence za účelem zlepšení systémů zabezpečení a správy ručních palných a lehkých zbraní, včetně řízení zásob, zničení nadbytečných zásob a komplexních systémů evidence a vykazování zbraní,
- Evropská unie podpoří kapacity pro sledování a regionální sdílení informací, mimo jiné prostřednictvím regionálních mechanismů, jako jsou ustanovení o informačním středisku v úmluvě Hospodářského společenství států západní Afriky (ECOWAS) o ručních palných a lehkých zbraních, G5 Sahel⁴⁶, Africká unie a globální kanály jako databáze iARMS,
- Evropská unie bude i nadále podporovat další justiční spolupráci a společné iniciativy v oblasti bezpečnosti hranic,
- Evropská unie podpoří kapacitu relevantních aktérů ke sledování, vykazování, potírání a likvidaci nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a svěří misím SBOP v regionu větší úlohu při monitorování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní, organizování školení a výcviku týkajících se kontroly ručních palných a lehkých zbraní, podpoře v oblasti fyzické bezpečnosti a řízení zásob a likvidace nadbytečných zásob a usnadnění sledování a kontroly hranic,
- Evropská unie bude hledat synergie s iniciativou Africké unie zaměřené na „umlčení zbraní“ (*Silencing the Guns*)⁴⁷, s deklarací z Bamaka o nedovolených ručních palných a lehkých zbraních, která byla přijata radou ministrů Africké unie v roce 2000⁴⁸, a se strategií Africké unie proti nedovoleným ručním palným a lehkým zbraním, která byla přijata v Lomé v roce 2011⁴⁹, a
- Evropská unie zlepší svoji kapacitu pro koordinaci s dalšími dárci v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní v regionu.

Severní a Jižní Amerika

Opatření v Severní a Jižní Americe:

- Evropská unie bude ve snaze omezit ozbrojené násilí a trestnou činnost⁵⁰ hledat synergie s příslušnými americkými státy a regionálními organizacemi za účelem omezení nedovoleného šíření ručních palných a lehkých zbraní a obchodování s nimi.

⁴⁶ <http://www.g5sahel.org/>

⁴⁷ <https://issafrica.org/pscreport/uploads/AU%20Roadmap%20Silencing%20Guns%202020%20pdf%20en.pdf>

⁴⁸ http://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/cap_smallarms_2000.pdf

⁴⁹ <https://www.unrec.org/docs/Strategy%20Final.pdf>

⁵⁰ Podle studie UNODC z roku 2013 bylo v roce 2012 usmrceno téměř půl milionu (437 000) osob úmyslným zabitím. K více než třetině těchto úmrtí (36 %) došlo v Severní a Jižní Americe. Téměř polovina všech

obětí je ve věku od 15 do 29 let a používání palných zbraní je v tomto regionu, kde jsou dvě třetiny (66 %) zabití páčány s použitím střelných zbraní, obzvláště rozšířené.

3. NÁSLEDNÁ OPATŘENÍ A ZÁVĚR

Toto společné sdělení představuje jednotlivé body pro společné porozumění a jednotný postup EU při řešení hrozby nedovolených palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně, soubor opatření, která by EU a její členské státy měly přijmout na svém území, a návrhy na spolupráci a pomoc při kontrole ručních palných a lehkých zbraní v sousedství EU a ve zbytku světa.

Komise a vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku vyzývají Radu k přijetí strategie EU proti nedovoleným palným zbraním a ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, která bude zahrnovat civilní i vojenské palné zbraně, s cílem řešit tuto hrozbu komplexně na základě bodů uvedených v tomto společném sdělení.

Evropská služba pro vnější činnost a Komise připraví každý rok zprávu o pokroku při provádění strategie.